

A Phare projektről...

Egy latin mondás szerint (habent sua fata libelli) a könyveknek megvan a maguk sorsa. Az Erdészeti Lapok CXXXVII. évfolyam 12. számában (2002. december) megjelent, „Németország támogatja Magyarországot az európai integrációban” című írás tanúsága szerint azonban úgy tűnik, hogy az újságcikkeknek is. A szóban forgó cikk 2002. lelegején született azzal a céllal, hogy a német, ill. a német nyelvű sajtót olvasó szakközönséget tájékoztassa az erdészeti projekt indulásáról. Esetünkben azonban ez nem csupán „egy” erdészeti projekt, hanem az a projekt, amelynek eredményeképpen nem tanulmányok születnek, hanem kézzelfogható termékek, eszközök, működő rendszerek, használható termékek birtokába jut a kedvezményezett. Az EU Phare programjának keretében ez az első, és eddig egyetlen ilyen erdészeti projekt.

Sajnálatos, hogy a cikk magyar fordítása nehezen kideríthető okból majd' egy évvel később, de mindenképpen a projekt kilenc hónapnyi működése után jelent meg, abban a hónapban, amikor az ÁESZ nemzetközi sajtótájékoztatón mutatta be a két éves futamidejű projekt első háromnegyed évének az eredményeit. A cikk tehát a szerzők szándéka szerint „beköszöntő”-nek született, s majdnem epilógus lett belőle.

A HU0102-04 jelű, „Erdészeti információs rendszer kifejlesztése” című Phare projekt egy úgynevezett szolgáltatási és egy szállítási komponensből áll. A projekt összköltségvetése 4 millió euró. A szállítási komponens informatikai és telekommunikációs hálózati eszközök és alapsoftverek Phare és hazai közbeszerzési szabályok szerinti beszerzését célozza, összesen 1,3 millió euró értékben. A szolgáltatási komponens az uniós csatlakozást szolgáló jogszabályi, eljárási és intézményi fejlesztést biztosítja 2,7 millió eurós költségvetéssel, ebből az 1,7 milliós, úgynevezett partnerségi (twinning) projekt szolgál a jogharmonizáció, az eljárásrend és az informatikai rendszer fejlesztésére. A Phare programokról tudni kell, hogy a megítélt támogatás tulajdonképpen nem a kedvezményezett egyszámlájára utalt összeget jelent, hanem az adott pénzügyi kereteken belül, a kedvezményezett irányításával, szigorú eljárási szabályok alapján, hazai és Európai Unió ellenőrzés és a Magyar Államkincstár erre kijelölt részlegének (CFCU) pénzkezelése mellett a projekt-

tervben kitűzött célok megvalósítását. Esetünkben a szolgáltatási feladatokhoz kiírt tendert a cikkben szereplő konzorcium nyerte meg.

Fontos szem előtt tartani azt, hogy egy harmonizációs célú fejlesztés nem szükségszerűen jelenti azt, hogy az eredmény valami új és lényegesen jobb termék, sokszor csupán arról van szó, hogy az jobban harmonizál. Ez a megállapítás igaz lehet jogszabályra, eljárásrendre, adatáramlásra stb. Amikor tehát azokról a fejlesztésekről beszélünk, amelyek az Unióhoz való csatlakozást segítik, akkor nem arról van szó, hogy rossz vagy alacsonyabb rendű hazai eszközeinket cseréljük le, lehet, hogy egyszerűen csak egyenértékű cserét hajtunk végre, melynek egyetlen eredménye az, hogy az új eszköz egy lényegesen nagyobb és erősebb környezethez jobban illeszkedik.

Fontos az is, hogy a sok évtizeden keresztül elkülönítetten kezelt grafikus adatokat, azaz az erdészeti üzemi térképeket szervesen a rendszerbe illesszük. Mivel az erdészeti igazgatásban szinte minden információ, legyen az leíró vagy grafikus, alapvetően két objektumhoz, az erdőgazdálkodóhoz vagy az erdő-részlethez kapcsolódik úgy, hogy közöttük is kapcsolat van, olyan relációs adatbázis kialakítását tervezzük, mely ezekre az objektumokra épül. Az igazgatás külső környezete felé a leggyakoribb kapcsolatot a földrészlet jelenti (lásd földügyi, természetvédelmi igazgatás, NFA stb.), ezért szükséges ennek a rendszerbe illesztése és az erre alapozott kapcsolatok kidolgozása is.

Szeretnénk egy olyan rendszert létrehozni, amely egy országosan egységes, központi adatbázisra épül, mely gyakorlatilag egyetlen alkalmazáscsomagon keresztül érhető el az országos hálózat bármely pontjáról, s amely hálózat a kicsit távolabbi jövőben a szolgáltatások egy meghatározott körére vonatkozóan a külvilág számára is hozzáférhető lesz. Itt tehát egy olyan, ún. 3 dimenziós rendszer kialakításáról van szó, melyben a felhasználó számítógépét egy alkalmazáserver látja el programokkal és egy adatszerver biztosítja az adatok gyors és hatékony kezelését.

Szükséges külön is említést tennünk a térképi adatok kezeléséről. Ez a probléma a 90-es évek elejétől napirenden van. A térképi adatok kezelésében a legnagyobb előrelépést a Digiterra Map, majd a részben az ERSZ (az ÁESZ jogelődje) cél-

jaira és finanszírozásában is továbbfejlesztett WinMap rendszere jelentette. Két év próbaüzem után az ÁESZ 2000-ben döntött úgy, hogy a program rendszerbe állításával és országos alkalmazásával átter a digitális térképezésre, és az erdészeti üzemi térképek alaplapjai azóta ezzel készülnek.

A Digiterrával való sikeres együttműködés mellett is időről időre felvetődött a szoftver „egyedülálló” (értsd: nem szabványos térinformatikai platformon alapuló) volta, ill. az ebből esetlegesen származható veszély, mely kérdést most, a Phare program kapcsán is vizsgálatra érdemesnek tartottuk. A lehetséges alternatívák felvázolása és mérlegelése után a projektben közreműködők arra a döntésre jutottak, hogy mind az eddig szerzett tapasztalatok, mind a teljesítmény/költség viszony alapján célszerű az erdőtervezés térképészeti tevékenységének támogatására, az erdészeti üzemi térképek készítésére továbbra is a WinMap-et használni. A mindennapi térképhasználat, az egyszerűbb lekérdézési feladatok céljára pedig a már Ausztriában is sikerrel használt internetes technológián alapuló termék kerülhet kifejlesztésre. Bízunk abban, hogy mind a Digiterra, mind a fenti fejlesztéssel megbízandó társaság készséggel vállalkozik arra, hogy a jelenlegi és jövőbeni fejlesztéseinkben partner legyen.

A térinformatikával foglalkozó hazai szakközönségnek tehát a cikkben leírtakkal ellentétben nem kell azért aggódnia, hogy a WinMap alkalmazásától az erdészeti igazgatás elfordul. Jelen döntésünkkel – legalábbis a most belátható időtávra – kiszámítható környezetet tudunk biztosítani partnereink számára is, és hozzájárulhatunk ahhoz, hogy egy, és méltán elismert hazai termék nemzetközileg is elismertté, de mindenképpen ismertebbé válhasson.

A twinning programoknak ugyanis van egy nagy előnye: A partnerek valóban tanulnak egymástól és közösen elért eredményeik mellett az egymástól szerzett tudás és tapasztalat is gazdagabbá teszi mindkét felet. Ha példának okáért valaki a hivatkozott cikk „A magyarországi erdészet helyzete Németországból nézve” alcíme alatti gondolatok némelyikével kívánna vitába szállni, javasolom, hogy várja meg inkább azt a cikket, mely majd a projekt végén íródik. Lehet, hogy a vita oka fogyottá válik, mert hogy valami egy adott perspektívából hogy látszik, és hogy miként van a valóságban, az néha két külön dolog.